ЗНАЧЕННЯ СУЧАСНОЇ КАРТОГРАФІЧНОЇ ОСНОВИ ДЛЯ ДЕРЖАВНОГО ЗЕМЕЛЬНОГО КАДАСТРУ, ЗЕМЛЕУСТРОЮ ТА ПРОСТОРОВОГО ПЛАНУВАННЯ

Мокєрова Н.В., ст. викладач,
Грек М.О., к.т.наук, асистент кафедри
управління земельними ресурсами, геодезії та кадастру
Державний біотехнологічний університет

Сучасна цифрова картографічна основа дає можливість провести інвентаризацію земельних ресурсів та навести лад у питаннях їх використання. Насьогодні, майже 90% громад використовують застарілі картографічні основи, деякі з яких розроблялися ще за часів радянського союзу. Наскільки реалії землекористування відрізняються від таких карт, годі й уявити. А це є одним із факторів існування неоподаткованих земель та самобудів і, як наслідок, незахищеності інтересів громади та недоотримання надходжень до бюджету. Сьогодні з'явилося багато новітніх технологій, які можуть допомогти створити картографічну основу.

Картографічною основою Державного земельного кадастру є карти (плани), що складаються у формі і масштабі відповідно до державних стандартів, норм та правил, технічних регламентів. Для формування картографічної основи використовується єдина державна система координат. Картографічна основа Державного земельного кадастру є єдиною для формування та ведення містобудівної та землевпорядної документації. Картографічні дані використовуються: в управлінні ресурсами громади; при розробленні й прийнятті проектних рішень; при розробленні комплексного плану просторового розвитку громади. Їх зв'язок прослідковується в інтеграції графічної частини землевпорядної документації з містобудівною документацією. Картографічною основою Державного земельного кадастру є ортофотоплани, та інші картографічні матеріали, виготовлені на замовлення центрального органу виконавчої влади з питань земельних ресурсів. Ці документи повинні відображати сучасний стан місцевості: існуючі будівлі, споруди, дорожню мережу, інженерні комунікації, рельєф тощо. Оскільки ці об'єкти мають властивість з плином часу змінюватись, то і топографо-геодезичну основу необхідно періодично оновлювати.

Протягом останніх десятиріч відбувалося хаотичне, фрагментарне оновлення топографічної основи на місцях і відсутність єдиної актуальної бази даних такої інформації. При детальному плануванні територій мікрорайонів або кварталів топографо-геодезична основа виготовляється на відносно невеликі масиви, тим самим позбавляючи цей процес систематичного характеру. Таким чином, в населеному пункті може бути розроблено топографічні плани лише на один або декілька фрагментів території. Оскільки проблема комплексна, то і почали її вирішувати

відповідно. Наразі прийнято Закон України (від 13.04.2020 р.) «Про національну інфраструктуру геопросторових даних», згідно якого з 1 січня 2021 року працює єдиний геопортал - комплекс програмно-технічних засобів, мережевих сервісів та сервісів геопросторових даних, що забезпечують відображення в мережі Інтернет геопросторових даних та метаданих, а також доступ користувачів до таких даних. Базовими геопросторовими даними є відомості про: системи відліку координат і висот; державний кордон України; адміністративно-територіальні одиниці, в тому числі їх межі; територіальні громади, в тому числі межі їх територій; гідрографічні об’єкти та гідротехнічні споруди; населені пункти, в тому числі їх вулично-дорожню мережу; будівлі та споруди; автомобільні дороги; залізниці; інженерні комунікації; аеропорти, морські та річкові порти; земний покрив та ґрунти; земельні ділянки; реєстри вулиць; географічні назви; цифрову модель рельєфу; ортофотоплан. Відомості про земельні ділянки, режимоутворюючі об’єкти, обмеження у використанні земель та інші об’єкти землеустрою та Державного земельного кадастру створюються та використовуються в обсязі та з точністю, визначеними актами земельного законодавства. Повнота, точність та актуальність картографічної основи має безпосередній вплив на ухвалення управлінських рішень. що вноситимуться до них за результатами просторового планування.

Картографічну основу виготовляють спеціалізовані підприємства, що мають у своєму складі сертифікованих інженерів-землевпорядників та інженерів-геодезистів шляхом виконання геодезичних знімань. Для знімання значних територій використовують аерофотознімання, результати якого доповнюються та уточняються наземними методами. В умовах воєнного стану використання цивільної авіації ускладнено, тому допускається використання супутникових знімків високої роздільної здатності (для створення матеріалів масштабу 1:10 000) та знімків з безпілотних літальних апаратів для матеріалів з вищою роздільною здатністю.

Виготовлена картографічна основа має бути валідована засобами картографо-геодезичного фонду України та облікована у ньому, а метадані про неї (джерело даних, дата зйомки, точність та роздільна здатність, метод обробки та корекції даних) завантажені на Національний геопортал НІГД через електронний кабінет громади.

У разі необхідності повного або часткового оновлення та/або доповнення – замовити і виготовити її в обсязі, достатньому для цілей просторового планування за допомогою дистанційних та/або наземних методів знімань.